

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ရုံး

သုတေသနဌာန

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၇ ရက်

သတိပြုစရာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်

အကျဉ်းချုပ်

ကမ္ဘာပေါ်တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးမှုကြောင့် အပူချိန်မြင့်တက်ခြင်း၊ ရေကြီးရေလျှံခြင်း၊ အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာသွန်းခြင်း အပါအဝင် ပုံမှန်မဟုတ်သော ဆိုးရွားသည့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဖြစ်စဉ်များကို တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုမို ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။

ရေမြေသဘာဝနှင့် ရာသီဥတုအနေအထားအရ မီးဘေး၊ ရေဘေး၊ လေဘေး၊ ငလျင်ဘေး၊ မြေပြိုဘေး၊ မိုးခေါင်ရေရှားဘေး၊ မိုးကြိုးဘေး စသည့်ဘေးအန္တရာယ်များ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားလေ့ ရှိသည်။ ထိုသဘာဝဘေးအန္တရာယ်များအနက် ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော နာဂစ်မုန်တိုင်းတွင် လူပေါင်းများစွာ သေကြေပျောက်ဆုံးခဲ့ရပြီး လူသန်းနှင့်ချီ၍ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလနှင့် မေလအတွင်း တိုက်ခတ်ခဲ့သော မာရသာမုန်တိုင်းနှင့် မိုရာမုန်တိုင်းတို့ကြောင့် လူနေအိမ်ခြေ များစွာပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ရသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားသဘာဝဘေးအန္တရာယ် ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု ကော်မတီမှ ဦးဆောင်၍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သောကြောင့် လူသေပျောက်မှုနှင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှု နည်းပါးသွားခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် အမျိုးမျိုးအနက်မှ ရေကြီးခြင်းနှင့် မုန်တိုင်းအန္တရာယ်ကို အများဆုံး ခံစားရသည်။

အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချို့တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ်ရေးအတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေများ၊ စွမ်းအင်မြှင့်တင်ရေးဆောင်ရွက်မှုများနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ် တားဆီးရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်း၍ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

သုတေသနစာတမ်းတို အမှတ် (၃၈)

မာတိကာ

အခန်း

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

-	နိဒါန်း	၁
၁	မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ	၁
၂	မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မုန်တိုင်းဘေးအန္တရာယ်	၂
၃	နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ	၆
၄	အာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်	၉
-	နိဂုံး	၁၃

သတိပြုစရာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်

နိဒါန်း

၁။ ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အဆိုးရွားဆုံး မုန်တိုင်းအမျိုးအစားများထဲ၌ ပါဝင်ပါသည်။ မုန်တိုင်းကျရောက်ချိန်တွင် အလွန်ကြီးမားသည့် လှိုင်းရိုက်ခတ်မှုများနှင့် အလွန်ပြင်းထန်သည့် လေတိုက်ခတ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တစ်နာရီတွင် ကီလိုမီတာ (၃၀၀) အထိ လေတိုက်ခတ်ခြင်းမျိုး ဖြစ်ပေါ်သည်။ နှစ်စဉ် အာရှတိုက်အရှေ့တောင်ပိုင်းနှင့် အာရှတိုက်တောင်ပိုင်း တို့မှာ ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း ၃၀ ကျော်ခန့် ဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ အီကွေတာအနီးတဝိုက်တွင် တိုက်ခတ်သည့် လေများ ပူနွေးနေသည့် ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်သန်းတိုက်ခတ်လာသည့်အခါ ပင်လယ်မှ အပူရှိန်နှင့် ရေခိုးရေငွေ့များအား စုပ်ယူလိုက်ပြီး လေတိုက်ခတ်မှုပြင်းထန်သည့် ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။¹

အခန်း (၁)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ

၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေမြေသဘာဝနှင့် ရာသီဥတုအနေအထားအရ အောက်ပါသဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ဖြစ်ပွားလေ့ရှိပါသည်-

- (က) မီးဘေးအန္တရာယ်။ နေရာအနှံ့ဖြစ်နိုင်ခြေရှိပါသည်။
- (ခ) ရေကြီးရေလျှံမှုအန္တရာယ်။ ကရင်ပြည်နယ်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် နှစ်စဉ် ရေလွှမ်းမိုးလေ့ရှိပါသည်။ အထူးအားဖြင့် ဧရာဝတီ၊ ချင်းတွင်း၊ စစ်တောင်း၊ သံလွင်၊ ရွှေကျင်မြစ်ကြောင်းတလျှောက်ရှိ မြို့/ရွာများတွင် အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။
- (ဂ) လေမုန်တိုင်းအန္တရာယ်။ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။
- (ဃ) ငလျင်အန္တရာယ်။ နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် ဖြစ်ပွားနိုင်ပြီး နေပြည်တော်၊ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငလျင်ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်နိုင်ခြေများသော ဒေသများ ဖြစ်ပါသည်။

¹ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုဘာသာရပ်၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဦးစီးဌာန၊ ၈- ၃။

- (င) ဆူနာမီအန္တရာယ်။ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများဖြစ်သည့် ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မွန်ပြည်နယ်တို့တွင် ဖြစ်ပွား နိုင်ပါသည်။
- (စ) မိုးခေါင်ရေရှားပါးမှုအန္တရာယ်။ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းဒေသများဖြစ်သော စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ မကွေးတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် ဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။
- (ဆ) မြေပြိုအန္တရာယ်။ တောင်ပေါ်ဒေသများဖြစ်သော ကချင်ပြည်နယ်၊ ချင်းပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် အများဆုံး ဖြစ်ပွားနိုင်ပါသည်။
- (ဇ) မိုးကြိုးပစ်အန္တရာယ်။ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးတွင်အဖြစ်များပြီး စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီး၊ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင်လည်း ဖြစ်ပွားပါသည်။²

၃။ ထိုသဘာဝဘေးအန္တရာယ်များအနက် ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော နာဂစ်မုန်တိုင်းတွင် လူပေါင်းများစွာ သေကြေပျက်စီးခဲ့ရပြီး လူသန်းနှင့်ချီ၍ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ရေကြီးမှုဘေးတွင်လည်း လူပေါင်း ၆၈ ယောက် သေဆုံးခဲ့ပြီး လူ ၂၉၀၀ ကျော် အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ စိုက်ပျိုးမြေ အမြောက်အများလည်း ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ရှမ်းပြည်နယ်၌ လှုပ်ခတ်ခဲ့သော ရစ်ချက်တာစကေး ၆.၈ အဆင့်ရှိ မြေငလျင်သည် လူပေါင်း ၇၀ ကျော် သေဆုံးစေခဲ့ပြီး ၁၂၅ ဦးခန့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိခဲ့သည့် အပြင် လူပေါင်း ၃၀၀၀ ခန့် အိုးအိမ်မဲ့ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။³ ယခု ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့တွင် မာရသာအမည်ရှိ မုန်တိုင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ စစ်တွေမြို့နှင့် သံတွဲမြို့ အကြားမှ နေ၍ တစ်နာရီမိုင် ၅၀ နှုန်းဖြင့် ကုန်းတွင်းပိုင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။

အခန်း(၂)

မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မုန်တိုင်းဘေးအန္တရာယ်

၄။ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်တွင် မုန်တိုင်းများသည် ဧပြီလ၊ မေလ၊ အောက်တိုဘာလနှင့် နိုဝင်ဘာလများတွင် ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိပါသည်။ မုတ်သုံလေ ရာသီကာလအတွင်း ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် မြောက်ပိုင်းတွင် မုတ်သုံမုန်တိုင်းငယ်များ ဖြစ်ပေါ်တတ်ပါသည်။ မိုးကြိုရာသီနှင့် မိုးလွန်ရာသီများတွင်ဖြစ်သော

² သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုဘာသာရပ်၊ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဦးစီးဌာန၊ စာ- ၃။
³ Natural Disasters in Myanmar, 15 Sep 2015, [http://yangonlife.com.mm/en/article/natural-disasters-myanmar-0\(viewed-12-6-2017\)](http://yangonlife.com.mm/en/article/natural-disasters-myanmar-0(viewed-12-6-2017))

မုန်တိုင်းများသည် အဖျက်စွမ်းအားများ၍ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု များစွာဖြစ်စေပါသည်။ အများဆုံး လေတိုက်နှုန်း တစ်နာရီမိုင် (၁၂၀) မှ (၁၃၀) အထိ ရှိပါသည်။ ဖြတ်ကျော်သည့် မုန်တိုင်း၏ အင်အားနှင့် အရွယ်အစားပေါ်တွင် အဓိက မူတည်ပါသည်။ မိုးလေဝသနှင့်လေဗေဒညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနမှ မုန်တိုင်း အင်အား အခြေအနေများကို ထည့်သွင်း ထုတ်ပြန်ပေးပါသည်။ အားကောင်းသော မုန်တိုင်းဖြစ်ပါက လေတိုက်နှုန်း ပိုမိုပြင်းထန်မည်၊ မိုးကြီးမည်၊ မုန်တိုင်းဒီရေတက်ရောက်မှု ပိုမြင့်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ရခိုင်ကမ်းရိုးတန်းနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများသည် မုန်တိုင်းဘေးအန္တရာယ်ရှိသော ဒေသများဖြစ်ပြီး ချင်းပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်၊ မကွေးတိုင်း၊ မန္တလေးတိုင်း၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းတို့သည် မုန်တိုင်းများ ဖြတ်ကျော် ရွေ့လျားမှုကြောင့် ဒေသအလိုက်မိုးကြီးခြင်း၊ လျှပ်တစ်ပြက် ရေကြီးခြင်းနှင့် လေပြင်း တိုက်ခတ်မှုများ ကြုံတွေ့နိုင်ပါသည်။⁴

၅။ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၁၀၀) အတွင်း အထောက်အထားများအရ ဧပြီလ၊ မေလနှင့် အောက်တိုဘာလမှ ဒီဇင်ဘာလအထိကို ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း ရာသီအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၄၀) အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပြင်းထန်သော ဆိုင်ကလုန်း မုန်တိုင်း (၈) ကြိမ် ဝင်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ၁၉၆၈ (စစ်တွေမုန်တိုင်း)၊ ၁၉၇၅ (ပုသိမ် မုန်တိုင်း)၊ ၁၉၈၂ (ဂွမုန်တိုင်း)၊ ၁၉၉၄ (မောင်တော မုန်တိုင်း)၊ ၂၀၀၆ (မာလာမုန်တိုင်း)၊ ၂၀၀၇ (အကက်ရှုံမုန်တိုင်း)၊ ၂၀၀၈ (နာဂစ်မုန်တိုင်း) နှင့် ၂၀၁၀ (ဂီရီမုန်တိုင်း) တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ စစ်တွေမုန်တိုင်းကြောင့် လူဦးရေ (၁၀၃၇) ဦး သေဆုံးပြီး ပုသိမ် မုန်တိုင်းကြောင့် လူဦးရေ (၃၀၄) ဦး သေဆုံးခဲ့ရသည်။ ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ မေလတွင် တိုက်ခတ်ခဲ့သော နာဂစ်မုန်တိုင်းအတွင်း လူပေါင်း (၈၄၅၃၇) ဦး သေဆုံးခဲ့ပြီး (၅၃၈၄၆) ဦး ပျောက်ဆုံးခဲ့ကာ လူဦးရေ (၂.၄) သန်းကို ထိခိုက်စေခဲ့သဖြင့် မြန်မာ့သမိုင်းတွင် အပြင်းထန်ဆုံး အဆိုးရွားဆုံး သဘာဝဘေး ဖြစ်ပါသည်။ တန်ဖိုးအားဖြင့် မြန်မာကျပ်ငွေ (၁၁.၇) ထရီလီယံတန်ဖိုးခန့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် တိုက်ခတ်ခဲ့သော ဂီရီမုန်တိုင်းကြောင့် လူ (၅၈) ဦး သေဆုံးခဲ့ပါသည်။⁵ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် တိုက်ခတ်ခဲ့သော မာရသာမုန်တိုင်းနှင့် မေလအတွင်း တိုက်ခတ်ခဲ့သော မိုရာမုန်တိုင်း တို့ကြောင့် လူနေအိမ်ခြေများစွာ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခဲ့ရသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားသဘာဝဘေး အန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီမှ ဦးဆောင်၍ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သောကြောင့် လူသေပျောက်မှုနှင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှု နည်းပါးသွားခဲ့သည်။⁶

⁴ <http://www.dmh.gov.mm/my/content/မုန်တိုင်းများ> (viewed-12-6-2017)
⁵ မြန်မာနိုင်ငံသဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်၊ ၂၀၁၂၊ ၈-၂။
⁶ <http://www.dmh.gov.mm/my/content/> (viewed-12-6-2017)

နာဂစ်

မိုးရာ

မုန်တိုင်းအဆင့်သတ်မှတ်ခြင်း

၆။ မုန်တိုင်းအဆင့်များကို အောက်ပါအတိုင်းသတ်မှတ်လေ့ရှိသည်-

- (က) တစ်နာရီလေတိုက်နှုန်း (၃၂) မိုင်အောက်- လေဖိအားနည်းရပ်ဝန်း
- (ခ) တစ်နာရီလေတိုက်နှုန်း (၃၂) မိုင် မှ (၃၈) မိုင် - မုန်တိုင်းငယ်
- (ဂ) တစ်နာရီလေတိုက်နှုန်း (၃၉) မိုင် မှ (၅၄) မိုင် - ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း
- (ဃ) တစ်နာရီလေတိုက်နှုန်း (၅၅) မိုင် မှ (၇၂) မိုင် - ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းကြီး
- (င) တစ်နာရီလေတိုက်နှုန်း (၇၃) မိုင်နှင့်အထက်- အလွန်အားကောင်းသော ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းကြီး⁷

အရေးပေါ်အခြေအနေသတ်မှတ်ခြင်း

၇။ အရေးပေါ်အခြေအနေများကို အောက်ပါအတိုင်းသတ်မှတ်လေ့ရှိသည်-

(က) **အဝါရောင်အရေးပေါ်အခြေအနေ**

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်နှင့် ကပ္ပလီပင်လယ်ပြင်တို့တွင် အပူပိုင်းမုန်တိုင်း စတင်ဖြစ်ပေါ်သည့် အချိန်အခါကို အဝါရောင်အခြေအနေဟု သတ်မှတ်သည်။

(ခ) **လိမ္မော်ရောင်အရေးပေါ်အခြေအနေ**

ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်နှင့် ကပ္ပလီပင်လယ်ပြင်တို့တွင် အပူပိုင်းမုန်တိုင်း စတင်ဖြစ်ပေါ်သည့်နောက် မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းဒေသသို့ ဦးတည်ရွေ့လျားလာမည့် အချိန်အခါကို လိမ္မော်ရောင် အခြေအနေဟု သတ်မှတ်သည်။ ထိုအခြေအနေတွင် မြန်မာ့အသံမှ တစ်နာရီလျှင် (၃) ကြိမ် မှ (၄) ကြိမ်ခန့်အထိ မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြား၊ MRTV4 နှင့် မြဝတီရုပ်မြင်သံကြားတို့မှ အချိန်နှင့် တစ်ပြေးညီ စာတန်းထိုး၍ ကြားဖြတ် အစီအစဉ်ဖြင့် မကြာခဏ ထုတ်လွှင့်ပေးရမည်။

(ဂ) **အနီရောင်အရေးပေါ်အခြေအနေ**

မုန်တိုင်းမြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းဆီသို့ ဦးတည်ရွေ့လျားလာပြီး မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းသို့ မဖြတ်ကျော်မီ (၁၂) နာရီအလိုကို အနီရောင်အရေးပေါ်အခြေအနေဟု သတ်မှတ်သည်။

(ဃ) **အညိုရောင်အရေးပေါ်အခြေအနေ**

မြန်မာ့ကမ်းရိုးတန်းဒေသများသို့ မုန်တိုင်းဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်ချိန်အား အညိုရောင်အရေးပေါ်အခြေအနေဟု သတ်မှတ်သည်။

⁷ [http://www.dmh.gov.mm/my/content/\(viewed-12-6-2017\)](http://www.dmh.gov.mm/my/content/(viewed-12-6-2017))

(င) အစိမ်းရောင်အခြေအနေ

မုန်တိုင်းအားပျော့၍ မုန်တိုင်းအန္တရာယ် ကင်းရှင်းသွားချိန်ကို အစိမ်းရောင် အခြေအနေဟု သတ်မှတ်သည်။^၈

အခန်း (၃)

နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ

၈။ မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ၏ ရိုက်ခတ်မှုကို ခံနိုင်ရည်ရှိစေရန်နှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ခဲ့လျှင်လည်း အချိန်တိုအတွင်း ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်စေရန်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်း စီမံချက်ကို တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်ဖြစ်သည့် ယိုဂိုမူဘောင်လုပ်ငန်းစဉ်များ (Hyogo Framework for Action-HFA) နှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အရေးပေါ် တုံ့ပြန်ရေးဆိုင်ရာ အာဆီယံ သဘောတူညီချက် အရ ဆောင်ရွက်ရန်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်လည်းကောင်း၊ ကာလတို/ကာလရှည်လုပ်ငန်း စီမံကိန်းများကို စုစည်းဖော်ပြနိုင်ရန် “ မြန်မာနိုင်ငံ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းစီမံချက် ” ကို ပူးပေါင်းပါဝင် ဆွေးနွေးမှု နည်းလမ်းဖြင့် ရေးဆွဲတင်ပြထားပါသည်။^၉

၉။ ထိုစီမံချက်တွင် -

- (က) မူဝါဒ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစီမံထားရှိမှုများနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ရှေ့ဆက်ဆောင်ရွက်ရေး။
- (ခ) ကျရောက်နိုင်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်၊ ထိခိုက်ခံရနိုင်မှုနှင့် ဆုံးရှုံးနိုင်မှု ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ရေး။
- (ဂ) သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အမျိုးအမျိုးအတွက် ကြိုတင်သတိပေးခြင်းစနစ်များ ထူထောင်ဆောင်ရွက်ရေး။
- (ဃ) အမျိုးသားအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အဆင့်များတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အတွက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေး။
- (င) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပါးရေး အစီအစဉ်လုပ်ငန်းများ တစ်ပါတည်း ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရေး။
- (စ) ရပ်ရွာအခြေပြု သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးနှင့် ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေလျော့ပါးရေး။

^၈[http://www.dmh.gov.mm/my/content/\(viewed-12-6-2017\)](http://www.dmh.gov.mm/my/content/(viewed-12-6-2017))
^၉ မြန်မာနိုင်ငံသဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်၊ ၂၀၀၂၊ ၈-၁၃။

(ဆ) သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှင့် ပတ်သက်၍ ပြည်သူလူထုအား အသိပညာပေးရေး၊ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးရေး စသည့် ကဏ္ဍ (၇) ရပ် ပါဝင်ပါသည်။¹⁰

ဘက်စုံသဘာဝဘေးကြိုတင်သတိပေးစနစ်ထူထောင်ခြင်း

၁၀။ မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ မြေငလျင်လှုပ်ခြင်း၊ မုန်တိုင်းဒီဇေ ဝင်ရောက်ခြင်း၊ ဆူနာမီလှိုင်း ဝင်ရောက်ခြင်း စသည့် သဘာဝဘေးများ ကြိုတင် သတိပေး ခန့်မှန်းချက်များကို အချိန်မီထုတ်ပြန် ပေးနိုင်ရန်အတွက် ဘက်စုံ သဘာဝဘေးကြိုတင်သတိပေးဗဟိုဌာနကို နေပြည်တော်တွင် ထူထောင်ထားရှိပါသည်။ အဆိုပါ ဗဟိုဌာနတွင် တာဝန်ကျဝန်ထမ်းအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးလျက် ၂၄ နာရီ အချိန်ပြည့် လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ တာဝန်ကျဝန်ထမ်းများသည် ဖြစ်ပေါ်သည့် သဘာဝဘေးများ အတွက် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်ထံ ချက်ခြင်း အစီရင်ခံတင်ပြ၍ ဝန်ကြီးဌာန၊ အထက် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများသို့ အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ဌာန/ လုပ်ငန်းများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ မြန်မာ့အသံ/ ရုပ်မြင်သံကြားတို့သို့ အချိန်မီပေးပို့ ရောက်ရှိရေးကို ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။¹¹

၁၁။ မိုးလေဝသနှင့် ဇလဗေဒညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနသည် အမျိုးသားသဘာဝဘေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး ကော်မတီ၏ လမ်းညွှန်မှုကို ခံယူလျက် ပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ကြီးကြပ်မှုဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ပွားလေ့ရှိသော သဘာဝဘေးအမျိုးမျိုးတို့အတွက် ကြိုတင်သတိပေးချက်များ၊ ခန့်မှန်းချက်/ အခြေအနေသတင်းများကို အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ထုတ်ပြန်ပေးလျက်ရှိပါသည်။¹²

၁၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၃၁ ရက် နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၄ တွင် ဒုတိယသမ္မတ တစ်ဦးဦးက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး သင့်တော်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ပါဝင်သည့် အမျိုးသား သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။¹³

၁၃။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတော်အတွင်း အချိန်ကာလအလျောက်ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကို ကြိုတင်တွက်ဆပြီး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးအစီအမံများ စနစ်တကျ ပြုလုပ်ထားနိုင်ရေး အတွက်လည်းကောင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်လာသည့် အခြေအနေတွင် ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ထောက်ပံ့ကူညီရေးလုပ်ငန်းများကို လျင်မြန်သွက်လက်စွာနှင့် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရေး

¹⁰ မြန်မာနိုင်ငံသဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ပါးရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်၊ ၂၀၁၂၊ ၈-၁၃။
¹¹ [http://www.dmh.gov.mm/my/content\(viewed-12-6-2017\)](http://www.dmh.gov.mm/my/content(viewed-12-6-2017))
¹² Ibid
¹³ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေ၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ်(၂၁)၊ ၃၁-၇- ၂၀၁၃။

အတွက်လည်းကောင်း “အမျိုးသားသဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီကို ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့ရုံး၏ ၃၁-၅-၂၀၁၆ ရက်စွဲပါ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် (၃၀/၂၀၁၆) ဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။¹⁴

၁၄။ အမျိုးသားသဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီ၏ အောက်တွင် အောက်ပါ လုပ်ငန်းကော်မတီ (၁၂) ခု ဖွဲ့စည်းထားရှိပါသည်-

- (က) အမျိုးသား သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ခ) နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ဂ) ဘဏ္ဍာငွေရှာဖွေရေးနှင့် ရန်ပုံငွေထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ဃ) ရှာဖွေကယ်ဆယ်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (င) လုံခြုံရေးလုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (စ) ပို့ဆောင်ဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ဆ) သတင်းနှင့် ပြန်ကြားရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ဇ) ပြန်လည်ထူထောင်ရေးနှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ဈ) ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ည) ကနဦး လိုအပ်ချက် စစ်တမ်းကောက်ယူရေး၊ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု အတည်ပြုရေးနှင့် လိုအပ်ချက်များ ဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ဋ) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။
- (ဌ) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ။¹⁵

၁၅။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သော ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနေ့ အခမ်းအနားတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတမှ-

“ယနေ့မိမိတို့ခံစားနေရသည့် အကြီးမားဆုံးစိန်ခေါ်မှုကြီးတစ်ခုမှာ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်၏ ခြိမ်းခြောက်မှုပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို အများဆုံး ခံနေ ရသည့် နိုင်ငံများအနက် တစ်နိုင်ငံဖြစ်ကြောင်း၊ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်ကြောင့် မကြာသေးမီက တစ်ကြိမ် တစ်ခါမျှ မကြုံစဖူး အပူရှိန်လွန်ကဲမှုနှင့် ဆိုးရွားသည့် ရာသီဥတုဒဏ်များကို ခံစားခဲ့ရကြောင်း၊ ပြီးခဲ့သည့် သီတင်းပတ်အတွင်းမှာ သီရိလင်္ကာ၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ

¹⁴ http://www.rrdmyanmar.gov.mm/?page_id=75 (viewed-12-6-2017)
¹⁵ Ibid

မြောက်ပိုင်းဒေသများတွင် ပျက်စီးမှု အမြောက်အမြားဖြစ်စေခဲ့သည့် မိုရာဆိုင်ကလုန်း မုန်တိုင်းသည် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင်ရှိသည့် မြို့နယ်အချို့နှင့် ကျေးရွာများကို အပြင်းအထန် ရိုက်ခတ်သွားခဲ့ကြောင်း၊ မိမိတို့၏ အရပ်ဒေသအချို့တွင် လွန်ခဲ့သည် ၁၀ နှစ်ခန့်က ဖြစ်ခဲ့သည့် အဆိုးရွားဆုံး သဘာဝဘေးဒဏ် တစ်ခုဖြစ်သည့် ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ် ဒဏ်ခံစားခဲ့ရမှုများကို ယနေ့တိုင် ကုစားနေရဆဲ ဖြစ်ကြောင်း၊”

“သို့ဖြစ်၍ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို ကာကွယ်တုံ့ပြန်နိုင်ရန် ကာလရှည်အမျိုးသားစီမံချက် ချမှတ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်ကို အသိအမှတ်ပြုထားသည့်အပြင် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု ဆိုင်ရာ အမျိုးသားမူဝါဒတစ်ရပ်ကို ထုတ်ပြန်နိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးက ကျွမ်းကျင်ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် နိုင်ငံတကာပညာရှင်များ၊ ဒေသခံပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင် ညှိနှိုင်းရေးဆွဲလျက်ရှိကြောင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အမျိုးသားမူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်ကို မကြာမီကာလအတွင်း ထုတ်ပြန်ပြီး အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့် ထားကြောင်း၊” ပြောကြားခဲ့ပါသည်။¹⁶

၁၆။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသည့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှုနှင့် ယင်းသို့ ပြောင်းလဲလာမှုအပေါ် အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ မူဝါဒဆိုင်ရာအခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်သည့် စကားပိုင်းဆွေးနွေးပွဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံမဟာဗျူဟာနှင့် နိုင်ငံတကာလေ့လာရေးအဖွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးညွန့်မောင်ရှိန်မှ-

“ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို ကမ္ဘာ့အစုံအတင် ရင်ဆိုင်နေကြရပါကြောင်း၊ အရှေ့တောင်အာရှမှာ အပြင်းထန်ဆုံးခံစားရတဲ့အထဲတွင် မြန်မာနိုင်ငံ ပါဝင်သလို ဖိလစ်ပိုင်၊ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတွေလည်း ပါဝင်ကြောင်း၊ သက်သာအောင် မည်သို့လုပ်မလဲ၊ အတွေ့အကြုံတွေ ဖလှယ်ကြမည်၊ အာဆီယံနိုင်ငံများ အနေဖြင့် စိန်ခေါ်မှုများကို မည်သို့ဖြေရှင်းကြမလဲဆိုသည့် သဘောထားအမြင်များကို ဆွေးနွေးကြမှာ ဖြစ်ကြောင်း” ပြောကြားခဲ့သည်။¹⁷

အခန်း (၄)

အာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်

၁၇။ အာဆီယံဒေသသည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာနှင့် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာဟူသည့် သမုဒ္ဒရာကြီးနှစ်ခု အကြားတွင် တည်ရှိသောကြောင့် မုန်တိုင်းနှင့် ဆူနာမီအန္တရာယ် ကြုံတွေ့နိုင်မှု အလွန်မြင့်မားသော ဒေသဖြစ်သည်။¹⁸

¹⁶ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ(၆.၆.၂၀၁၇)၊ စာ-၃။
¹⁷ မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာ(၂၀.၆.၂၀၁၇)၊ စာ-၅။
¹⁸ www.http://jastip.org/sites/wp-content/uploads/2016/04/3_Babel.pdf(viewed-12-6-2017)

အာဆီယံဒေသ၏ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ရှိမှုဆိုင်ရာ အခြေပြဇယား

နိုင်ငံ	ငလျင်	ရေကြီး	မြေပြို	မိုးခေါင် ရေရှားမှု	မုန်တိုင်း	မီးတောင်	တောမီး	ဆူနာမီ
ဘရူနိုင်း	*	*	*	*	*		*	
ကမ္ဘောဒီးယား	*	***	*	**	*		*	
အင်ဒိုနီးရှား	***	***	***	**	**	***	**	***
လာအို	*	***	**	**	**	*	*	
မလေးရှား	*	***	**	*	*		**	*
မြန်မာ	**	***	**	**	***		*	*
ဖိလစ်ပိုင်	***	***	***	**	***	**	*	*
စင်္ကာပူ	*	**			*			
ထိုင်း	*	***	**	**	**		*	*
ဗီယက်နမ်	*	***	**	**	***		*	*
အာဆီယံဒေသ တစ်ခုလုံး	**	***	**	**	***	**	**	**

*** -အန္တရာယ်ရှိမှု အမြင့်ဆုံး ** -အန္တရာယ်ရှိမှု အလယ်အလတ် * -အန္တရာယ်ရှိမှု အနိမ့်ဆုံး

Source: [www.http://jastip.org/sites/wp-content/uploads/2016/04/3_Babel.pdf](http://jastip.org/sites/wp-content/uploads/2016/04/3_Babel.pdf)

၁၈။ အထက်ဖော်ပြပါပုံအရ မြန်မာနိုင်ငံသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် အမျိုးမျိုးအနက် ရေကြီးခြင်းနှင့် မုန်တိုင်းအန္တရာယ် အမြင့်မားဆုံးဖြစ်ပါသည်။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ

၁၉။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ကျွန်းစုနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ကျွန်းစုပေါင်း ၁၇၀၀၀ ကျော်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။ ၎င်း၏ ပထဝီအနေအထားအရ ငလျင်၊ ဆူနာမီ၊ ရေကြီးခြင်းနှင့် မီးတောင်ပေါက်ကွဲခြင်းဆိုင်ရာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ဖြစ်လေ့ရှိသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် UN Report အရ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ အန္တရာယ်အများဆုံး အဆင့် (၃၈) တွင် တည်ရှိသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ငလျင်နှင့် ဆူနာမီကြောင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင်

လူပေါင်းများစွာ သေကျေထိခိုက်ခဲ့ပြီးသည့်အချိန်မှစ၍ ဆူနာမီ ကြိုတင် အချက်ပေးစနစ်ကို စတင် ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲစေသည့် မှန်လုံအိမ်အာနိသင်ကဲ့သို့သော ကိစ္စရပ်များကို အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြု စောင့်ကြည့်လာခဲ့ပြီး ထုတ်လွှတ်မှုနည်းပါးစေရန် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးစားလာခဲ့ကြသည်။¹⁹

ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ

၂၀။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့်ဆက်နွှယ်သည့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ဖြစ်ပွားမှုတွင် ကမ္ဘာ့အန္တရာယ်အရှိဆုံး နိုင်ငံများထဲမှ တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများ အပေါ် အဓိက သက်ရောက်မှုရှိသော်လည်း နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးအတွက် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေပါသည်။ ဖိလစ်ပိုင်အစိုးရအနေဖြင့် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ဒဏ်ခံနိုင်ရေး စွမ်းအင် မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်မှုများ ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် ဖိလစ်ပိုင်သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျှော့ချရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေး အက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ထိုဥပဒေအရ ဒေသအဆင့်၊ ခရိုင် အဆင့်၊ မြို့နယ်စုနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်း အဆင့်ကောင်စီများ ဖွဲ့စည်း၍ သဘာဝဘေး အန္တရာယ်လျော့ချရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးကောင်စီ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် များကို ခွဲဝေအပ်နှင်းထားသည်။²⁰

လာအိုပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ

၂၁။ လာအိုပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသည် ကုန်းတွင်းပိတ်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း မုတ်သုံနှင့် မုန်တိုင်း အန္တရာယ်ရှိ အခြားအာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။ လာအိုနိုင်ငံအနေဖြင့် ရေကြီးခြင်းနှင့် မိုးခေါင်ခြင်းဟူသော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်နှစ်ခု၏ ဒဏ်ကို အဓိက ခံစားရလေ့ရှိသည်။ လာအို ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေတွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ်ရေးနှင့်ပတ်သတ်၍ နိုင်ငံသားတိုင်းတွင် တာဝန်ရှိကြောင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် တစ်စုံတစ်ခု ဖြစ်ပွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဒေသဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများကို ချက်ချင်း အကြောင်းကြားရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ဒေသဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများကလည်း ကာကွယ်တုံ့ပြန်ရန် နည်းလမ်းများကို ချမှတ် နိုင်ရန်အတွက် စုစည်းလုပ်ကိုင်ကြရမည်ဖြစ်ကြောင်း ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသည်။ ထို့ပြင် သဘာဝ

¹⁹ <http://reliefweb.int/report/indonesia/indonesia-disaster-management-reference-handbook-2015> (viewed-14-6-2017)

²⁰ <http://currents.plos.org/disasters/article/resilience-and-disaster-trends-in-the-philippines-opportunities-for-national-and-local-capacity-building/> (viewed-15-6-2017)

ဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ်တားဆီးရေး ကော်မတီကို ဖွဲ့စည်း၍ အေဂျင်စီများ၊ ဒေသဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်ကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။²¹

ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ

၂၂။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံသည် သဘာဝဘေးအန္တရာယ် များပြားသောနိုင်ငံဖြစ်ပြီး နှစ်စဉ် သဘာဝဘေး အန္တရာယ်များ ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် အသက်ဆုံးရှုံးမှုများ၊ စီးပွားရေးကျဆင်းမှုများနှင့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိပါသည်။ တစ်နှစ်လျှင် ရက်ပေါင်း ၂၀၀ ခန့် မိုးရွာသွန်း လေ့ရှိပြီး ၁၀ရက်အတွင်း မိုးရေချိန် ၁၀၀ မီလီမီတာအထိ မြင့်တက်လေ့ ရှိပါသည်။ ကျောက်တုံးများ၊ ရွှံ့နွံများနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အမျိုးမျိုးရှိသော အခြေအနေ၊ မြေမျက်နှာပြင်မာကျောခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုအား ထိန်းချုပ်ခြင်းမရှိသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တိုးတက်မှု မြန်ဆန်လာခြင်းတို့ကြောင့် လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုအတွင်း ရေကြီးခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ မြစ်ကမ်းပါး ပြိုခြင်းနှင့် သဲမုန်တိုင်းဖြစ်ပွားခြင်းစသည့် ရာသီဥတုဆိုးဝါးမှုများ တွေ့ကြုံလာရပါသည်။ သဘာဝဘေး အန္တရာယ်များကြောင့် ၁၉၉၁ ခုနှစ် မှ ၂၀၀၀ ခုနှစ်အတွင်း လူပေါင်း ၈၀၀၀ ကျော် သေဆုံးခဲ့ရပြီး အစားအစာ တန်ပေါင်း ၂.၃ သန်းခန့် ပျက်စီးခဲ့ရသည့်အပြင် အိမ်ခြေပေါင်း ၆ သန်းခန့် ပျက်စီးခဲ့ ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ကာကွယ်ရေးနှင့် ထိန်းချုပ်ရေး ဥပဒေကိုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။²²

ထိုင်းနိုင်ငံ

၂၃။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် ရေကြီးခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူပိုင်းမုန်တိုင်းများတိုက်ခတ်ခြင်းနှင့် တောမီး လောင်ခြင်းကဲ့သို့သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ မကြာခဏဖြစ်ပွားလေ့ရှိပါသည်။ ငလျင်နှင့် မြေပြိုခြင်းများလည်း တစ်ခါတစ်ရံဖြစ်ပွားပါသည်။ ထိုသို့သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များသည် အသက် စည်းစိမ် အိုးအိမ်များကို များစွာထိခိုက်ခဲ့ပြီး ကျေးလက်နေပြည်သူများမှာ အခြေခံအဆောက်အအုံ မဖွံ့ဖြိုးမှုကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာမှု အများဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲရေးစနစ်သည် ဥပဒေအရဆိုလျှင် ၁၉၇၉ ခုနှစ် ပြည်တွင်း ကာကွယ်ရေးအက်ဥဒေအရ ဆောင်ရွက်ပါသည်။ ထိုဥပဒေအရ အမျိုးသားအဆင့် ပြည်တွင်း ကာကွယ်ရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းပြီး

²¹ <http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/lao18236.pdf> (viewed-19-6-2017)

²² http://s3.amazonaws.com/zanran_storage/www.ctu.edu.vn/ContentPages/46819822.pdf(viewed-19-6-2017)

ကော်မတီ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အဖွဲ့များကို နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်၊ ဒေသတွင်း အဆင့် စသည်ဖြင့် အဆင့်သုံးဆင့် သတ်မှတ် ဖွဲ့စည်းထားသည်။²³

နိဂုံး

၂၄။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းသည် လူသားများ၏ အသက်ရှင်ရပ်တည်ပိုင်ခွင့်ကို ခြိမ်းခြောက်လျက် ရှိပါသည်။ အသက်ဘေးအန္တရာယ် ထိခိုက်ခြင်း၊ နေအိမ်စည်းစိမ်များ ဆုံးရှုံးခြင်းအပြင် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် မြေအောက်ရေများ ပိုမိုနည်းပါးလာခြင်းပင် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ် ဖြစ်ပွားပြီးနောက် နောက်ဆက်တွဲ ထိခိုက်ဒဏ်ရာများ ရရှိခြင်း၊ ကူးစက်ရောဂါများ ခံစား ရခြင်းစသည့် ကျန်းမာရေး ပြဿနာများလည်း ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သဘာဝဘေး အန္တရာယ်များကို ကာကွယ်နိုင်စေရန် ကမ္ဘာကြီး ပူဇွေးမှုကို လျှော့ချနိုင်သည့် နည်းလမ်းများ ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သစ်တောများ မပြုန်းတီးစေရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတိုင်းအား သဘာဝဘေးကြိုတင်ကာကွယ်ရေး အသိပညာ ဗဟုသုတများ ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေး ဥပဒေများနှင့်အညီ ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်း၍ စီမံ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မိမိတို့နိုင်ငံ၏ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ထိန်းသိမ်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

²³ http://www.adrc.asia/management/THA/Thailand_Organizations.html?Frame=yes (viewed-28-6-2017)

သတိပြုရန် အချက်များ

ဤသတင်းအချက်အလက်သည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား ၎င်းတို့၏ လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ တာဝန်များကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူပြုရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စတစ်စုံတစ်ခုအတွက် အသုံးပြုရန်မဟုတ်ပါ။ အချိန်နှင့်တပြေးညီနောက်ဆုံးရသတင်းဖြစ်မည်ဟု သတ်မှတ်ထားသင့်ပါ။ ဤအချက်အလက်များအား တရားဝင် သို့မဟုတ် ပညာရှင်ဆိုင်ရာ အကြံပေးချက်အဖြစ် မသတ်မှတ်သင့်ပါ။ အထူးအကြံပေးချက် သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်များ လိုအပ်ပါက အရည်အသွေးပြည့်မီသော သင့်လျော်သည့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင် သင့်ပါသည်။ လွှတ်တော်သုတေသနဝန်ဆောင်မှုဌာနသည် စာတမ်းတိုများတွင်ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများအား လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဝန်ထမ်းများနှင့်သာ မျှဝေဆွေးနွေးမည် ဖြစ်ပါသည်။ အများပြည်သူနှင့် မျှဝေရန်မဟုတ်ပါ။

သုတေသနလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများပြုလုပ်ရန် (သို့မဟုတ်) သုတေသနနှင့်စာကြည့်တိုက်ဌာနအားလာရောက်
လေ့လာရန် အောက်ပါလိပ်စာအတိုင်း ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည် -
သုတေသနနှင့်စာကြည့်တိုက်ဌာန -

ဇေယျသီရိဆောင် - ပထမထပ်
တယ်လီဖုန်း - ၀၆၇-၅၉၁၂၇၆
၀၆၇-၅၉၁၄၁၇